

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра кіно та телебачення

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Операторська справа та основи монтажу

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
Назва освітньої програми Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
Старший викладач Аксьонов Сергій Вікторович	0663043829	serax44@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Операторська справа та основи монтажу – є однією з найважливіших прикладних і професійних дисциплін, необхідних фахівцям кіноіндустрії, телебачення та інтернету. Оператор та монтажер стоять на одному рівні з автором сценарію, режисером, художником та композиторів фільму. Фахівцям цього напрямку необхідні вміння та навички органічно поєднувати теоретичні знання з їх практичним втілення у творчу діяльність. Це одна з найважливіших спеціальностей в процесі створення екранного твору

В межах навчального курсу здобувачі вивчатимуть історію операторського мистецтва, технічні засоби, навчаються орієнтуватися в поєднанні технічних можливостей та творчих завдань, вивчають основи роботи з природним і штучним освітленням, основи композиції кадру. Освоюють принципи монтажного мислення, розкадровки, технічні та креативні прийоми монтажу. Вивчають технічні вимоги до сучасної технічної якості кінокадру.

Мета курсу – оволодіння художними та технічними прийомами, необхідними при створенні візуальної концепції фільму на основі творчого задуму.

Цілі курсу – вміння передавати драматургічний задум, трансформувати літературні образи сценарію у екранну форму.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації курсу «Операторська справа та основи монтажу» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва, або у процесі навчання, що передбачає застосування методів теорії та історії аудіовізуального мистецтва і виробництва, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК8. Здатність працювати у різноманітних творчих колективах.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК15. Здатність до абстрактного мислення та аналізу.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Високий рівень виконавської майстерності.

СК6. Здатність здійснювати професійну діяльність із застосуванням сучасних досягнень теорії та методології аудіовізуального мистецтва та виробництва з урахуванням широкого спектру міждисциплінарних зв'язків.

СК7. Здатність інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами.

СК17. Здатність до складання і реалізації планів складнопостановчих фільмів.

Навчальна дисципліна «Операторська справа та основи монтажу» забезпечує досягнення програмних **результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

РН1. Володіти методами та прийомами редакторсько-сценарної, режисерської, операторської, звукорежисерської, телеведучої творчо-виробничої діяльності при створенні (виробництві) аудіовізуальних творів.

РН5. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.

РН7. Забезпечувати виразність при втіленні авторського задуму аудіовізуального твору.

РН8. Забезпечувати підготовчий, виробничий та пост-виробничий етапи створення (виробництва) аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. На понятійному рівні – основні категорії, поняття та їх застосування в творчому обговоренні художнього задуму.
2. Описувати: візуалізація художнього образу засобами композиції, кольору, ракурсу, освітлення, тощо.

Уміння: Практичне використання теоретичних знань.

1. Здатність до динамічних та креативних змін в умовах творчого стресу.
2. Командна співпраця.

Навички:

1. Упорядковувати набуті знання під час виконання індивідуальних завдань.
2. Аргументовано та зрозуміло для команди пояснювати власний художній задум, засоби та ресурси, які необхідні для його втілення, доведення реалізації задуму до практичного фіналу.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні	Практичні	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
15	450	56	168	226	2-3	3-6	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	лекції	практика	самостійна робота
3 семестр				
Тема 1. Операторська майстерність — зміст курсу	14	2	4	8
Тема 2. Екранне мислення.	36	4	14	18
Тема 3. Композиція кадру.	60	8	24	28

4 семестр				
Тема 4. Статична і динамічна композиція кадру.	24	2	10	12
Тема 5. Внутрішньокадровий монтаж	46	8	18	20
Тема 6. Ритм	40	4	14	22
5 семестр				
Тема 7. Типи кіно- та відеокамер	8	2	2	4
Тема 8. Типи об'єктивів.	18	2	6	10
Тема 9. Види монтажу.	46	4	16	26
Тема 10. Розкадровка	52	6	18	28
6 семестр				
Тема 11. Принципи операторських прийомів	26	2	10	14
Тема 12. Монтажне мислення	42	6	18	18
Тема 13. Операторське та монтажне рішення сцени	38	6	14	18
Всього	450	56	168	226
Підсумковий контроль - екзамен, залік				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, рекомендації до літератури та інших джерел здобуття інформації. Практичні навички здобуваються за допомогою індивідуальних технічних засобів.

В процесі занять використовується комплект апаратури у складі якої: Відеокамера Panasonic AG-AC160AEN, Ноутбук ASUS E502S Intel(R) Celeron(R) CPU N3150 1.6GHz 1.6GHz, Монітор Atomos Shinobi 7 7" 4K, Штатив Miliboo MTT604A з гідравлічною головою MYT803, Світло Tolifo FL-60S (2), Мікрофон Sennheiser E 835-S, Sennheiser SKP 500 G4-CW, Софтбокс Prolighting PLB207, Тримач Manfrotto 1005BAC.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів з вивчення курсу «Операторська справа та основи монтажу» містить:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у курсу тем.
2. Підготовка до практичних занять.

3. Консультації з викладачем протягом семестру.
4. Самостійні практичні роботи зі зйомки та обговорення їх результатів з викладачем.
5. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
6. Підготовка до підсумкового контролю.

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам з навчальної дисципліни, є сумою балів за виконання індивідуальних та колективних завдань та додаткові бали за активність під час обговорення поточних тем на заняттях. У разі не набрання достатньої кількості балів для отримання позитивної оцінки, здобувач має можливість доопрацювати попередні роботи, виконуючи роботу над помилками за вказівками викладача. Впродовж семестру здобувач за виконання індивідуальних завдань отримує до 50 балів, за активну роботу на заняттях – до 20 балів, за підсумковий модульний контроль – до 30 балів. Складання екзамену дає можливість отримати додатково до 60 балів.

Здобувачі не отримують меж у кількості виконаних самостійних робіт, але їх повинно бути не менше двох.

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	60%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення заліку.	40%

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	20
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	20

Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			60
Підсумковий контроль екзамен / залік			40
Всього балів			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для екзамену / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» Е - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E	незадовільно	не зараховано
35-59 (3)	FX		
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Коппола Ф.Ф. Живе кіно і техніка його виробництва. Харків : Фабула, 2021 р. 208 с.
2. Едела М.Г. «Технологічні та творчі основи операторської майстерності» альбом-посібник до курсу лекцій за навчальною програмою: «Аудіо-відео технології для кіно-відео гуртків і дитячих телестудій». Запоріжжя, 2020 р. 69 с.
3. Брюховецька Л. Українська кінооператорська школа. Кінематографічні студії. Випуск 10. Київ : «Кіно-Театр», 2020. 240 с.
4. Яськів О. Вечір з кіно II. Путівник по світу кіно. Львів : Фоліо, 2021. 588 с.
5. Яськів О. Вечір з кіно. Путівник по світу кіно. Львів : Фоліо, 2020. 524 с.
6. Росс Е. Кіношно. Графічна мандрівка. Київ : РМ, 2019. 200 с.
7. Драч І. Криниця для спраглих. Львів : Фоліо, 2018. 592 с.
8. Станіславська К.І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури : монографія. Київ : НАКККіМ, 2018. 352 с.
9. Бурмака М. Технологія створення контактної телевізійної програми в контексті українського телебачення. Київ: КНУ, 2003. 17 с.
10. Брюховецька Л.І. Кіномистецтво: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Логос, 2011. 391 с.
11. Горпенко, В. Колорит в кіно – та телемистецтві / В. Горпенко; Київ : ДІТМ, 1998.
12. Горпенко, В. Комфортний монтаж / В. Горпенко : Київ : ДІТМ, 1998
13. Дмитровський З. Є. Особливості підготовки інформаційного телесюжету. Зб. наук.-метод. пр. Львів, 1997. С. 92–97.
14. Канюка С., Ілляшенко М. Тележурналістика: документальний фільм. Київ, 1992.

15. Машенко І. Міфи і реалії телерадіоефіру. Київ : Агентство ТРК, 2001. 288 с.
16. Машенко І. Радіо і телебачення: від джерел – до космічних висот. Київ, Миколаїв : Тетра, 2003. 416 с.
17. Машенко І. Телевізійні аномалії (мас-медійні історії в деталях). Київ: ЗАТ «Телерадіокур'єр», 2005. 216 с.
18. Машенко І. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу. Київ: Україна, 2005. 381 с.
19. Чміль Г. П. Екранна культура: плюральність проявів / Г. П. Чміль. Харків : Крук, 2003. 336 с.
20. Ширман Р.Н. Телевізійна режисура. Майстер клас Київ, 2004. 200с.
21. Ширман Р.Н. Алхимия режиссуры. Мастер класс. Київ, 2008. 448 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Одеської обласної організації НСФХУ. URL: <https://www.facebook.com/NSPAU>
2. Офіційний сайт Одеського відділення Національної Спілки кінематографістів України. URL: <http://nsku.od.ua/novosti/712-kira-muratova-kinokonkurs-2019.html>
3. Офіційний сайт UA:Культура. URL: <https://culture.suspilne.media>
4. Журнал «Кіно-театр». URL: <https://ktm.ukma.edu.ua/index.php/ktm>
5. Брюховецька Л. Кіномистецтво. Кіномистецтво: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. Київ : Логос, 2011. 391 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/149237948.pdf>